

АНОТАЦІЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«Управління ризиками на транспорті»

1. Метою освітнього компонента (ОК) є освоєння та розуміння здобувачами основних теоретичних знань та практичних навичок з основ методології оцінювання та управління ризиками на транспорті.

Взаємозв'язок з іншими ОК навчального плану: «Іноземна мова (англійська) для академічних цілей», «Інформаційні технології в науковій діяльності», «Ремонт засобів транспорту з використанням нових технологій та матеріалів», «Методи діагностики, контролю надійності транспортних систем та засобів», «Логістика на водному транспорті».

2. У результаті засвоєння ОК здобувачі повинні мати основні знання, вміння, навички:

Знання: основні відомості про види та виникнення ризиків на транспорті в умовах невизначеності; процеси управління ризиками на транспорті; розуміння принципів, методів та методології наукових досліджень управління ризиками, їх застосовування у власних дослідженнях та у сфері транспортних технологій.

Вміння: самостійно працювати з довідковою та навчально-методичною літературою; вибрати технологію пошуку інформації; співвідносити інструменти реалізації дослідницьких задач з нормативно-правовими актами; аргументувати нестандартні рішення в критичних ситуаціях; вирішувати задачі з управління ризиків за допомогою сучасних програмних та технічних засобів; застосовувати необхідні математичні методи та моделі для управління ризиками та виконання визначених завдань у галузі транспортних технологій; приймати ризикові рішення в умовах високої ентропії та прогнозувати потенційні наслідки прийняття управлінських рішень у галузі водного транспорту.

Навички: виконання оригінальних досліджень з управління ризиками на транспорті, досягнення наукових результатів у сфері транспортних технологій та дотичних міждисциплінарних напрямків; здатність поважати думку колег, в тому числі, якщо має іншу точку зору; розроблення методів з управління ризиками для підвищення ефективності експлуатації транспортних засобів та функціональних систем.

3. Набуті знання, вміння і навички знадобляться здобувачам при виконанні наукових досліджень згідно тематики дисертаційного дослідження і їх аналізі.

4. Зміст ОК «Управління ризиками на транспорті»:

Тема 1. Сутність та види ризиків. Тема 2. Виникнення ризиків на транспорті в умовах невизначеності. Тема 3. Передумови аналізу ризику у транспортних процесах. Тема 4. Методологія оцінювання ризиків у транспортних технологіях. Тема 5. Управління ризиками у сфері транспортних технологій. Тема 6. Моделювання ризикових ситуацій на транспорті. Тема 7. Організація управління ризиками. Тема 8. Оцінка безпеки

транспортних систем на основі теорії ризику. Тема 9. Основні способи регулювання ризиків. Тема 10. Технологія вибору стратегій управління.

5. Література

Основна:

1. Букетов А.В. Ідентифікація і моделювання технологічних об'єктів та систем: навчальний посібник. - Тернопіль: СМП «Тайп», 2009. 260с.
2. Гуменюк В.Я., Міщук Г.Ю., Олійник О.О. Управління ризиками: навчальний посібник. – Рівне: НУВГП, 2009. 156 с.
3. Інжиніринг криз та ризиків транспортних послуг: кол. моногр. / В.М. Самсонкін, І.В. Ніколаєнко, Ю.В. Булгакова та ін.; за ред. В.М. Самсонкіна та І.В. Ніколаєнко. - Київ: Талком, 2021. 312 с.
4. Клевцов К.М., Букетов А.В., Шарко О.В. Логістична система водного транспорту України: навчальний посібник. – Херсон: ТОВ Науковий парк ХДМА «Інновації морської індустрії», 2022. 277 с.
5. Ткаченко І.О. Ризики у транспортних процесах: навчальний посібник. - Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 114 с.

Допоміжна:

1. Андрійчук В.Г., Бауер Д. Менеджмент: Прийняття рішень і ризик: навчальний посібник – Київ: Київський національний економічний університет, 1998. 314 с. (С. 292 - 309).
2. Вітлінський В.В., Великоіваненко Г.І. Ризикологія в економіці і підприємстві: монографія. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.(С. 300-363; 401-470).
3. Клевцов К. М., Букетов А. В., Шарко О. В., Сапронов О. О. Інтегральна оцінка ризиків виникнення надзвичайних ситуацій у морських вантажних перевезеннях. *Проблеми тертя та зношування*, 2023, 2(99), С. 97-112. DOI: 10.18372/0370-2197.2(99).
4. Клевцов К.М., Букетов А.В., Сапронов О.О., Шарко О.В., Васильченко Г.Ю., Соценко В.В., Онишко Д.М. (2024) Аналітичний розрахунок оцінок ризику морських та мультимодальних еколого-орієнтованих перевезень з урахуванням надійності роботи технічних засобів та кермового управління судном у разі виникнення надзвичайних ситуацій в Україні. *Прикладні питання математичного моделювання*. Том 7, № 1 (2024). С. 93-109 DOI: <https://doi.org/10.32782/mathematical-modelling/2024-7-1-9> URL: <https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/ppmm/article/view/683/653>
5. Шарко О., Букетов А., Клевцов К., Сапронов О., Акімов О. (2023) Моделювання транспортно-логістичних схем вантажних перевезень в умовах глобальних ризиків. *Проблеми тертя та зношування*. №3 (100). 2023. С.94-105. DOI: [https://doi.org/10.18372/0370-2197.3\(100\).17899](https://doi.org/10.18372/0370-2197.3(100).17899) ISSN:0370-2197
6. Шарко О. В., Мовчан П. В. Управлінські рішення щодо розвитку транспортних технологій в умовах невизначеності та ризику. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції "Проблеми сталого розвитку морської галузі (PSDMI – 2023), 22.11.2023, Kherson, Ukraine. р. 89 URL: https://ksma.ks.ua/wp-content/uploads/2024/01/14.12.23_PSDMI-

%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A-2023-
%D0%BE%D1%81%D1%82-1.pdf

7. Sharko O.V., Doroshenko O.S., Zhyshchynskyi Y. S. Improving the efficiency of transport logistics in conditions of uncertainty and risk. Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні інформаційні та інноваційні технології на транспорті». MINTT-2025. 28–30 травня 2025 року, Одеса, Україна, pp. 245-248 (2025). [https://ksma.ks.ua/wp-content/uploads/2025/05/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8-](https://ksma.ks.ua/wp-content/uploads/2025/05/%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8-%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%A2-2025-%D1%80..pdf)

%D0%9C%D0%86%D0%9D%D0%A2%D0%A2-2025-%D1%80..pdf

8. Павленко П.М., Філоненко С.Ф., Чередніков О.М., Трейтяк В.В. Математичне моделювання систем і процесів: навч. посіб. – К. : НАУ, 2017. 392 с.

9. Томашевський В.М. Моделювання систем. – К.: Вид-во «ВНУ», 2005. 352с.

Інтернет-джерела:

1. [https://ksma.ks.ua/wp-](https://ksma.ks.ua/wp-content/uploads/2025/05/%D0%9E%D0%9D%D0%9F_275_2025.pdf)

content/uploads/2025/05/%D0%9E%D0%9D%D0%9F_275_2025.pdf

2. <https://doi.org/10.1016/j.oceaneng.2020.107960>.

3. <https://metrology.com.ua/ntd/skachat-iso-iec-ohsas/iso/dstu-iso-guide-73-2013/>

4. https://jurliga.ligazakon.net/news/120978_rizik-vd-dyálnost-u-sfer-bezpeki-na-vodnomu-transport-otsnyuvatimetsya-po-novomu

5. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0029801823009617>

6. https://people.maths.bris.ac.uk/~madjl/course_text.pdf

7. <https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100426.pdf>